Zöldi László

Mi van a tárcában?

Nekem hiányzik a kampánycsend, de nemcsak magánemberként, hanem szerkesztőként is. Régebben a választás előtti napon elhallgattak a kampányoló politikusok, és a politikával foglalkozó újságírók is felfüggesztették az esélylatolgatást. Mi, szerkesztők pedig kihúztuk az asztalfiókot, vagy átnéztük a merevlemezt, és a hetek-hónapok óta tartalékolt tárcát betettük a lapba, föltettük a portálra. Az a tárca ugyanis, amelyről tűnődöm, nem pénzt tartalmaz, hanem személyes benyomásokat.

A papír alapú sajtóban az újságoldal hajtás alatti részében jelent meg, és az egyetlen sajtóműfaj volt, amelyben a szerző egyes szám első személyben fogalmazhatott. Terjedelme két-három flekkre, ötven-hetven sorra becsülhető úgy, hogy elfért még mellette egy glossza is. A legjobbak keretben jelentek meg, sőt a szerző nevét nem is alulra, hanem fölülre írtuk. A tárca majdnem irodalom, általában literátus újságírók művelték. Írószemmel látták a világot, de nem föltétlenül szépirodalmi műfajokban fejezték ki magukat. Bálint György és Balogh Edgár nyomán ezért neveztük őket közírónak.

A digitális sajtóban nem hajtogathatjuk az oldalakat, ezért a tárca nem is szorulhat a hajtás alá. S bár nem becsülik meg jobban, mint a hagyományos sajtóban, van egy közösségi fórum, amely erényt kovácsol a műfaj félreszorítottságából. A Facebook üzenőfalán gyakran lát napvilágot. A személyes benyomással nemcsak olyan újságírók próbálkoznak, akik – legalábbis a szubjektív gondolataikkal – kiszorultak a papír alapú sajtóból. Digitális ismeretségi körömben akadnak írástudók, akik a tárca mesterévé képezték ki magukat. Ide sorolom a szinte kizárólag fészbukon közlő Bruck András írót, a humorban tréfát ismerő Föld S. Péter közírót, a csipkelődő Gábor György vallástörténészt, az Abszurdisztánból tudósító Kardos András esztétát, a Tihanyból szemlélődő Odze György írót és a FüHü-s publicisztikákhoz témákat kereső Szele Tamás újságírót.

Egy heti rovatba idestova három évtizede gyűjtöm az ütős mondatokat. Azt vettem észre, hogy lelőhelyük egyre inkább a világháló, amelynek befogadóképessége szinte korlátlan. S ha a szerzők személyiségükön szűrik át a társadalomban szerzett tapasztalataikat, akkor a számítógép képernyőjén gyakrabban rajzolódnak ki szállóige-gyanús gondolatok. Engem is meglepett, hogy a nyilvánosság fórumai közül, a magunk mögött hagyott májusban, a Facebook tárcaírói tizenegy szellemes betűsorral vezetik az ütős mondatok mezőnyét.